

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри
доц. Давиденко І. В.

«____»_____2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Управління готельним та ресторанным бізнесом»

на тему: **«Організаційно-економічний розвиток закладів**

готельного господарства м. Ізмаїл»

Виконавець:

студентка факультету міжнародної
економіки
Хетагурова Діана Олександрівна

(підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Галасюк Світлана Сергіївна _____

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Хетагурова Д. О. «Організаційно-економічний розвиток закладів готельного господарства м. Ізмаїл»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» за магістерською програмою професійного спрямування «Управління готельним та ресторанним бізнесом»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл на прикладі готелю «Бессарабія».

У роботі розглянуто теоретичні аспекти функціонування закладів готельного господарства; вивчено правові засади їх діяльності; виявлено тенденції розвитку закладів готельного господарства міських поселень Одеського регіону; зроблено моніторинг сучасного стану закладів готельного господарства м. Ізмаїл.

В аналітичній частині досліджено специфіку функціонування готелю «Бессарабія»; проаналізовано динаміку його виробничо-економічної діяльності на підставі вивчення теоретичних положень, первинної інформації та статистичних даних; зроблено оцінку конкурентної позиції готеля «Бессарабія» на ринку готельних послуг м. Ізмаїл.

Внесені пропозиції щодо вдосконалення активізації функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл. Розроблено комплекс заходів щодо вдосконалення функціонування готеля «Бессарабія». Зроблено економічне обґрунтування доцільності впровадження окремих пропонованих заходів.

Ключові слова: готель, заклад готельного господарства, готельні послуги, нормативно-правові акти; організаційні та економічні аспекти функціонування.

ANNOTATION

Khetagurova D. O. «Organizational and economic development of the hotel industry establishments in Izmail»

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 241 «Hotel and Restaurant Business» under the master's program of professional orientation «Management of Hotel and Restaurant Business»

Odessa National Economic University. – Odessa, 2019

Qualification work consists of three sections. The object of the study is the process of functioning of the establishments of the hotel management of the city of Izmail in the hotel «Bessarabia».

The theoretical aspects of functioning of hotel establishments are considered; legal bases of their activity are studied; trends of development of hotel establishments of urban settlements of the Odessa region are revealed; monitoring of the current state of the hotel establishments in the city of Izmail.

In the analytical part, the specifics of the functioning of the hotel «Bessarabia» were investigated; the dynamics of its production and economic activity is analyzed on the basis of the study of theoretical provisions, primary information and statistical data; the competitive position of the hotel «Bessarabia» in the hotel services market of the city of Izmail is evaluated.

Proposals for improvement of activation of functioning of hotel establishments of the city of Izmail are submitted. A set of measures to improve the functioning of the hotel «Bessarabia» has been developed. The economic substantiation of the feasibility of introducing some of the proposed activities has been made.

Keywords: hotel, hotel establishment, hotel services, regulatory acts; organizational and economic aspects of functioning.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.	Теоретичні аспекти функціонування закладів готельного господарства	
1.1.	Правові засади функціонування закладів готельного господарства в Україні	7
1.2.	Тенденції розвитку закладів готельного господарства міських поселень Одеського регіону..	14
1.3.	Моніторинг сучасного стану закладів готельного господарства м. Ізмаїл	28
РОЗДІЛ 2.	Дослідження організаційно-економічних аспектів функціонування закладів готельного господарства на прикладі ізмаїльського готеля «Бессарабія»	
2.1.	Виявлення специфіки функціонування готеля «Бессарабія»	33
2.2.	Динаміка виробничо-економічної діяльності готеля «Бессарабія»	47
2.3.	Оцінка конкурентної позиції готеля «Бессарабія» на ринку готельних послуг м. Ізмаїл	55
РОЗДІЛ 3.	Основні рекомендації, спрямовані на організаційно-економічний розвиток закладів готельного господарства м. Ізмаїл	
3.1.	Пропозиції щодо активізації функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл	60
3.2.	Розробка комплексу заходів щодо вдосконалення функціонування готеля «Бессарабія»	64
3.3.	Економічне обґрунтування окремих пропонованих заходів	68
ВИСНОВКИ	81
Список використаних джерел	83

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день туристична індустрія відноситься до однієї з найбільш розвинутою галуззю народного господарства. Одним з базових елементів в туристичній індустрії є готельне господарство. Специфіка сфери гостинності в кожній країні полягає в тому, що вона виступає «візитною картою» туристичної сфери, що свідчить про рівень розвитку туристичної індустрії в цілому. Туризм забезпечує значний внесок в економіку країни, сприяє створенню нових робочих місць, задовольняє культурно-пізнавальні, оздоровчі та інші потреби населення, прискорює інтеграційні процеси в соціально-економічній сфері життя.

Згідно з рейтингу Всесвітньої Туристичної Організації (ВТО), Україна займає 8 місце в світі за кількістю туристичних візитів. Щороку, Україну відвідують більше 20 мільйонів туристів, що відіграє важливу роль в економіці України та її регіонів. Одною з найбільш відвідуваним регіоном в Україні є Одеська область, яка, щороку, приймає близько 2.8% туристів і отримує дохід від надання готельних послуг на суму близько 3 млн. грн.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка та обґрунтування практичних рекомендацій організаційно-економічного характеру, спрямованих на вдосконалення функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл на прикладі готеля «Бессарабія».

Завданнями даного дослідження є:

1. вивчення правових засад функціонування закладів готельного господарства в Україні;
2. виявлення тенденції розвитку закладів готельного господарства міських поселень Одеського регіону;
3. здійснення моніторингу сучасного стану закладів готельного господарства м. Ізмаїл;
4. виявлення специфіки функціонування ізмаїльського готеля «Бессарабія»;
5. аналіз динаміки виробничо-економічної діяльності готеля «Бессарабія»;

6. здійснення оцінки конкурентної позиції готеля «Бессарабія» на ринку готельних послуг м. Ізмаїл;

7. пропонування заходів щодо активізації функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл;

8. розробка комплексу заходів щодо вдосконалення функціонування готеля «Бессарабія»;

9. економічне обґрунтування заходів, спрямованих на вдосконалення функціонування готеля «Бессарабія».

Об'єктом дослідження є процес функціонування закладів готельного господарства м. Ізмаїл.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних з можливістю вдосконалення функціонування готеля «Бессарабія».

Для виконання кваліфікаційної роботи були використані такі **методи** дослідження: діалектичний метод пізнання, абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формування висновків), ситуаційний аналіз, метод абсолютних, середніх та відносних величин, методи порівняння, економіко-статичний, графічний тощо.

Інформаційну базу склали наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, українські за зарубіжні нормативно-правові акти, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, статистичні збірники, зокрема публікації Всесвітньої туристичної організації, відомості міжнародного інтернет-порталу «Booking.com», а також звітні дані готеля «Бессарабія».

Окремі результати дослідження були представлені на науково-практичних конференціях у вигляді публікацій тез доповідей у збірниках наукових праць, а також у вигляді наукової статті у фаховому журналі з економічних наук:

1. Про доцільність застосування терміна «заклад готельного господарства» / С. С. Галасюк, Д. О. Хетагурова // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 36. –

Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019.

2. Сучасний стан і перспективи розвитку туризму в Україні (Умань, 2017 рік).

3. Моніторинг сучасного стану закладів готельного господарства в м. Ізмаїл (Київ, 2019 рік).

ВИСНОВКИ

За результатами проведення кваліфікаційної роботи можна сформулювати наступні висновки:

1. Розглянуто правові засади функціонування закладів готельного господарства в Україні. Інтереси в сфері підприємницької діяльності є актуальними, у зв'язку з її зростаючої соціальної роллю, тому готельний бізнес розвивається досить активно і стає однією з найбільш перспективних форм підприємницької діяльності.

Нормативно-правова база по засобах розміщення туристів в Україні має протиріччя між її окремими документами. Вона допомагає встановити справжню ємність справжню ємність готельної бази; створити зручні умови підприємцям для провадження діяльності в цьому секторі економіки; оцінити сучасний стан, виявити проблеми та тенденції розвитку засобів розміщення.

Для подолання проблем необхідно проаналізувати трактування термінів «готель» та «аналогічний засіб розміщення» за окремими нормативно-правовими документами України, обґрунтувати доцільність уведення в обіг поняття «заклад готельного господарства», дослідити структуру закладів готельного господарства на підставі офіційних статистичних даних та рекомендувати певні пропозиції щодо удосконалення термінології у сфері гостинності.

Головною діяльністю держави в області регулювання готельного господарства є розробка нормативної бази та забезпечення відповідних умов для реалізації законодавства.

2. Держава проголошує туризм одним із пріоритетних напрямків розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності. За рахунок малих кількостей готелів та інших закладів готельного господарства, зменшується рівень ємності готельних підприємств Одеської області і саме через це, зменшується кількість відвідувань туристами і також, зменшується частка закладів міських поселень

3. Місто Ізмаїл заходиться в Одеській області і, серед інших міст, в Ізмаїлі підприємства готельного господарства є найбільш розвинені. За даними в дослідженні, на кінець 2019 року в місті нараховуються 8 готелів, які є найбільш відвідуваними серед туристів.

4. Готель «Бессарабія» відкрився в місті Ізмаїл в 2017 році. Зробивши аналіз основних показників діяльності готелю «Бессарабія» можна зробити висновок, що в готелі високий рівень завантаженості, внаслідок чого збільшується прибуток від основної діяльності.

5. Досліджуючи виробничо-економічну діяльність стало зрозуміло, що готель «Бессарабія» щороку збільшує свої доходи за рахунок частого відвідування туристів, як з України, так і із закордону. Для готелю характерний достатньо низький рівень фінансової залежності і в цілому, готель є фінансово стійкий.

6. Конкурентна позиція – це фіксоване положення підприємства в певний момент часу відносно її конкурентів. Метою оцінки конкурентної позиції є - розробка заходів по підвищенню конкурентоспроможності. Аналіз конкурентів і дані для порівняння створюють основу для оцінки переваг і можливостей конкурентів. Проведене оцінювання конкурентної позиції готелю «Бессарабія» серед інших готелів в місті дало зрозуміти, що готель «Бессарабія» не поступається конкурентам: за відгуками, за ціновою політикою, за якістю послуг.

7. Для підвищення ефективності функціонування готелю «Бессарабія» були запропоновані основні заходи, які здатні покращити рівень обслуговування, якість готелю тощо. За проаналізованими відгуками з сайту готелю «Бессарабія» туристам недостатньо SPA-салону. За рахунок його впровадження готель «Бессарабія» підвищить імідж і пізнаванність серед туристів, які вже користувались послугами і новими туристами, тим самим підвищить рівень рентабельності готелю. Дане нововведення є ефективним: витрати на придбання обладнання будуть покриті протягом 403 годин роботи SPA-салону і починаючи з 404 години салон стане прибутковим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байлик С. І. Організація готельного господарства: підручник / С. І. Байлік, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.
2. Білецька І. М. Національні особливості організації готельної справи у світовій індустрії гостинності / І. М. Білецька // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2015. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3745>.
3. Бойко М. Г. Готельна справа: електронний підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 516 с.
4. Галасюк С. С. Аналіз термінологічного апарату національних стандартів України по засобах розміщення туристів / С. С. Галасюк, О. В. Гусева // Економіка Криму. – 2011. – Вип. 3 (36). – С. 40-45.
5. Галасюк С. С. Динаміка розвитку підприємств готельного господарства України / С. С. Галасюк // Туризм і рекреація: наука, освіта, практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Мукачєво, 24 квітня 2018 р. – Мукачєво: РВВ МДУ, 2018. – С. 60-63.
6. Галасюк С. С. Дослідження структури номерного фонду підприємств готельного господарства України / С. С. Галасюк, К. А. Наймарк // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 22-23 березня 2018 р.). – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. – С. 64-68.
7. Галасюк С. С. Напрями удосконалення організаційно-економічного забезпечення функціонування готельних підприємств / С. С. Галасюк // Актуальні питання управління сталим розвитком у сучасному суспільстві: проблеми та перспективи: матеріали ІІІ міжнар. наук.-практ. конф., 30-31.10.2014 р. – Кременчук: КрНУ ім. М. Остроградського, 2014. – С. 66-68.

8. Галасюк С. С. Організація готельного господарства: навчально-практичний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. – 204 с.
9. Галасюк С. С. Про доцільність застосування терміна «заклад готельного господарства» / С. С. Галасюк, Д. О. Хетагурова // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 36. – Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019.
10. Галасюк С. С. Проблеми визначення ємкості готельної бази в Україні / С. С. Галасюк // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. – Спецвип. 33. Ч.3. – С. 36–40.
11. Галасюк С. С. Проблеми функціонування ринку готельних послуг Одеського регіону / С. С. Галасюк // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУ, 2010. – С. 37-45.
12. Галасюк С. С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності: навчальний посібник / С. С. Галасюк. – Одеса: Астропринт, 2011. – 208 с.
13. Галасюк С. С. Структура закладів готельного господарства України: термінологічні уточнення / С. С. Галасюк // Сучасний стан та перспективи розвитку туризму: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 2-4 травня 2018 р. – Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2018. – С. 56-59.
14. Галасюк С. С. Сучасні проблеми розвитку готельної індустрії України / С. С. Галасюк // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: збірник наукових праць. – 2014. - № 2 (7). - Т. 2. – С. 9-13.
15. Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк. – Одеса: Атлант, 2014. – 242 с.

16. Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / В. Г. Герасименко, Г. К. Бедрадіна, С. С. Галасюк / За заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 262 с.
17. Герасименко В. Г. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: монографія / за заг. ред. проф. В. Г. Герасименка. – Одеса: Астропринт, 2013. – 304 с.
18. Головка О. М. Організація готельного господарства: навчальний посібник / О. М. Головка, Н. С. Кампов, С. С. Махлинець, Г. В. Симочко ; за ред. О. М. Головка. – К.: Кондор, 2012. – 338 с.
19. Господарський кодекс України (в поточній редакції) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/436-15>.
20. Давиденко І. В. Питання визначення якості готельних послуг / І. В. Давиденко, А. В. Ушатова // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпро: НО «Перспектива», 2017. – Ч. 1. – С. 78-81.
21. Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2013 році: статистичний бюлетень. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2014. – 93 с.
22. Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2015 році: статистичний бюлетень. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2016. – 49 с.
23. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги. – Введ. 01.07.2004 р. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 14 с.
24. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. – Введ. 01.07.2004 р. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 18 с.
25. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. – Введ. 01.10.2006 р. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 28 с.

26. Капліна А. С. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств готельного господарства: дис. ... кандидата економічних наук: спец. 08.00.04. – Полтава, 2016. – 247 с.
27. Ковешніков В. С. Організація готельно-ресторанної справи: навчальний посібник / В. С. Ковешніков, М. П. Мальська, Х. Й Роглев. – К.: Кондор, 2015. – 752 с.
28. Колективні засоби розміщування в Україні у 2015 році: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 200 с.
29. Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році: статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2018. – 142 с.
30. Круль Г. Я. Основи готельної справи: навчальний посібник / Г. Я. Круль. – К.: Центр учбової літератури. 2011. – 368 с.
31. Кузнєцова Н. М. Регіональний вимір розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: монографія / Н. М. Кузнєцова, С. Г. Нездойминов. – Одеса: Астропринт, 2010. – 256 с.
32. Кусков А. С. Гостиничное дело: учебное пособие / А. С. Кусков. – М.: Дашков и К⁰, 2009. – 328 с.
33. Левицька І. В. Готельна справа: навчальний посібник / І. В. Левицька, Н. В. Корж, Н. В. Онищук. – Вінниця: Едельвейс и К⁰, 2015. – 580 с.
34. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія і практика: підручник. 2 видання, перероб. та доп. / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
35. Мальська М. П. Організація готельного обслуговування: підручник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк, Ю. Занько. – К.: Знання, 2011. – 366 с.
36. Негода Г. А. Аналіз зарубіжного досвіду розвитку підприємств готельного господарства / Г. А. Негода // Економічний часопис-XXI. – 2012. - № 9-10. – С. 64-66.
37. Нездойминов С. Г. Гостиничный бизнес Украины в условиях рыночных реформ // Ars Administrandi. – 2016. – №3. – С. 97-106.

38. Нездойминов С. Г. Рынок гостиничной недвижимости в контексте развития туризма в Украине / С.Г. Нездойминов // Инновационное развитие экономики: предпринимательство, образование, наука: сб. науч. статей. – Минск: ГИУСТ БГУ, 2017. – С. 184-186.
39. Нездойминов С. Г. Науково-теоретичні аспекти маркетингового аналізу у сфері готельного господарства / С. Г. Нездойминов, Г. К. Бедрадіна, Д. М. Самойленко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – Том 6. – Вип. 17. – С. 284-288.
40. Нездойминов С. Г. Сучасні проблеми регіонального розвитку в сфері готельного господарства / С. Г. Нездойминов // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 19 жовтня 2017 року). – Полтава: ПУЕТ, 2017. – С. 186-189.
41. Нечаюк Л. І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент: навчальний посібник. – 3-тє видання / Л. І. Нечаюк, Н. О. Нечаюк. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 342 с.
42. Основи готельно-ресторанної справи: навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишневська. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 288 с.
43. Порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) (в поточній редакції) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
44. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг: Наказ Державної туристичної адміністрації України від 16 березня 2004 р. (в поточній редакції) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04>.
45. Про туризм: Закон України (в поточній редакції) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95>.
46. Програма розвитку туризму в Ізмаїльському районі на 2017-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izmail-rda.odessa.gov.ua/>.

47. Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oda.odessa.gov.ua/>.
48. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2019 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oda.odessa.gov.ua/>.
49. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства: навчальний посібник / П. Р. Пуцентейло. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
50. Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту: підручник / Х. Й. Роглев. – К.: Кондор, 2009. – 408 с.
51. Свида І. В. Регіональні механізми розвитку готельного бізнесу в умовах ринкової економіки: автореферат дис. кандидата економічних наук: спец. 08.00.05. – Ужгород, 2008. – 24 с.
52. Сідоров В. І. Просторово-часові особливості розвитку готельного бізнесу в Україні / В. І. Сідоров, О. Є. Юрченко, С. О. Юрченко // Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу: міжнародний та національний досвід: колективна монографія. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – С. 358-389.
53. Сокол Т. Г. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах: навчальний посібник / Т. Г. Сокол – К.: Альтерпрес, 2009. – 447 с.
54. Туризм в Одеській області у 2017 році: статистичний бюлетень. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2018. – 105 с.
55. Туристична діяльність в Україні у 2013 році: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 272 с.
56. Хетагурова Д. О. «Сучасний стан і перспективи розвитку туризму» / Д. О. Хетагурова, В. Д. Тітова // Теорія, практика та інновації розвитку туристичної і готельно-ресторанної індустрії : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 29-30 трав. 2017 р. / Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – С. 49-51.
57. Хетагурова Д. О. «Моніторинг сучасного стану закладів готельного господарства в місті Ізмаїл» / Д. О. Хетагурова // Перспективи розвитку

економічної системи з урахуванням сучасних євроінтеграційних процесів : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 9 листопада 2019 р.). – К.:ГО «Київський економічний науковий центр», 2019. – С. 79-81.

58. Хумарова Н. І. Маркетингова політика просування послуг у готельному бізнесі України / Н. І. Хумарова, О. Л. Михайлюк // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2018. – № 3 (67). – С. 53-61.
59. Цивільний кодекс України (в поточній редакції) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/435-15>.
60. Цьохла С. Ю. Економіка санаторного, готельного та ресторанного господарства: навчальний посібник / С. Ю. Цьохла, І. М. Білецька, В. М. Островерхов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 250 с.
61. Шикіна О. В. Організаційно-економічне забезпечення функціонування готельних підприємств малої місткості: дис. ... кандидата економічних наук: спец. 08.00.04. – Одеса, 2015. – 317 с.
62. Шикіна О. В. Основні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємств готельного господарства / О. В. Шикіна, Р. С. Козловський // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – №6 (17). – С. 429-433.
63. Booking.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.booking.com>.
64. Galasyuk S. S. Development trends of the hotel industry establishments / S. S. Galasyuk, K. A. Naimark // Strategic Management: Global Trends and National Peculiarities. – Collective monograph. – Poland: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. – P. 489-502.
65. HoReCa: навчальний посібник: у 3-х томах. Т. 1. Готелі / [А.А. Мазаракі, С.Л. Шаповал, С.В. Мельниченко та ін.]; за ред. А.А. Мазаракі. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 412 с.
66. Готель «Бессарабія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bessarabiahotel.com>.

67. Готель «Green Hall» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://green-hall-hotel-izmail.nochi.com.ua>.
68. Готель «VIP Hotel» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vip-hotel.com.ua>.
69. Фактичні дані готеля «Бессарабія» (під запит).